

A MAGYAR ÉRDEKEK VÉDELME

MAGYARORSZÁG NEMZETKÖZI MOZGÁSTERÉNEK BŐVÜLÉSE

L Á S Z L Ó A N D R Á S

A magyar külpolitikát a rendszerváltoztatás óta két szemlélet határozta meg. Az egyik lényege a magyar érdekek védelme és Magyarország nemzetközi mozgásterének bővítése, akár komoly politikai és diplomáciai konfliktusok felvállalása árán is. A másiké pedig az igazodás, a megfelelési kényszer, a „jó tanuló” ország képe, a tetszeni akarás, amely inkább konfliktuskerülő, és a kisebb ellenállás irányába mozdul, akár annak árán is, hogy egy döntés közvetlen vagy nyilvánvaló hátrányt okoz a magyar társadalomnak vagy a magyar vállalatoknak. Természetesen egyik irány sem végletesen értelmezendő, inkább egyik vagy másik szemlélet dominanciájáról lehet beszélni. Előbbi esetében ugyanis a nemzetközi kapcsolatokra nagyrészt nulla összegű játszmaként tekintenénk, ami így állandó és – hazánk méretéből kifolyólag – nagyrészt megnyerhetetlen konfliktusokhoz vezetne. Utóbbi pedig egy félgyarmati, perifériális állapotnak felel meg, amiben csak arról döntenénk, hogy mely hatalomhoz igazodunk, kitől várjuk, hogy versenytársainkkal szemben nekünk kedvezzen.

Ha a magyar érdek alatt a magyar emberek – beleértve a külhoni magyarságot és a diaszpórát – és Magyarország megmaradását, jólétét és fejlődését értjük, akkor világos, hogy a magyar érdek csakis a szuverenitás és a nemzetállam keretei között értelmezhető. A magyar érdek nem védhető és nem értelmezhető egy olyan ideológiai keretrendszerben, amely szerint a nemzeti identitást és a nemzetállamokat meg kell haladni és fel kell váltani egy nemzetekfölötti identitás és szupranacionális struktúra létrehozásával. Márpedig egy föderális Európa, avagy az Európai Egyesült Államok gondolata összeegyeztethetetlen a magyar érdekekkel. Ez Magyarország mozgásterét nem növelné, hanem szűkítené, ha egyáltalán értelmezhető lenne egy ilyen sémában a külpolitikai érdekérvényesítés.

A következő oldalakon e dichotómia jegyében vizsgálom a magyar külpolitika eredményeit 2010 óta, rövid kitekintéssel az 1990 és 2010 közti időszakra, és bemutatva a gazdasági és külpolitikai kérdések szoros összefonódását. Végül számba veszem a magyar diplomácia számára és a magyar érdekek érvényesítése szempontjából legfontosabb kihívásokat.

A MAGYAR ÉRDEK ELNYOMÁSA

A függetlenségpárti magyar jobboldali kormányok külpolitikájának elsődleges törekvése mindig Magyarország nemzetközi mozgásterének növelése volt. Ez igaz a függetlenségét visszanyert, de megcsonkított trianoni Magyarország külpolitikájára is, amely előbb a kisantant, majd a náci Németország szorításából próbált kiszabadulni, de igaz a rendszerváltoztatás utáni jobboldali kormá-

nyokra is. Magyarország hosszú utat tett meg az 1989-es rendszerváltoztatás óta. A gazdasági, társadalmi és politikai átalakulások minden téren jelentősek voltak. Az olyan általános célkitűzések, mint a szuverenitás és a demokrácia helyreállítása, a vasfüggöny lebontása és a nyugati–keleti megosztottság meghaladása, azok fizikai és szellemi valójában, a gazdasági talpra állás és fejlődés, a nyugati életszínvonalhoz való felzárkózás, a külhoni magyarságért való felelősségvállalás mind-mind meghatározták a magyar érdekeket, és egyértelmű feladatot jelentettek a magyar diplomácia számára is.

A II. világháború utáni kommunista évtizedek alatt a Szovjetunió csatlós államaként nem lehet szuverén Magyarországról és így szuverén magyar külpolitikáról sem beszélni. A belpolitikai folyamatokhoz hasonlóan a külpolitikánkra is rányomta bélyegét egy sor esemény: a trianoni határok visszaállítása (párizsi békeszerződés, 1947), a II. világháború utáni jaltai világrend létrejötte, a vesztes táborhoz való tartozás, a szovjet megszállás, a KGST és a Varsói Szövetség rendszereinek létrejötte.

Így a rendszerváltoztatás utáni külpolitikai irányok meghatározásakor nem akadtak olyan kapaszkodók, amikben kontinuitást lehetett keresni. (A négy évtizedes szovjet megszállás és a kommunista rendszer a nemzeti érdekek elnyomásáról szólt; a korábbi, két világháború közötti időszak nemzetközi rendszeréből semmi sem maradt, sőt a kisantant ellenünk szövetkező országainak többségével kényszerszövetségbe terelték Magyarországot; a Trianon előtti időszakot évszázados megszállások és függetlenségi erőfeszítések határozták meg, így Magyarország nemzetközi mozgásterét korlátozta az önálló államiság és önálló diplomácia hiánya.) A rendszerváltoztatás után nyílt meg annak lehetősége, hogy végre külföldi megszállás nélkül és az unipoláris világrend tartósságában bízva, Magyarország önállóan alakítsa nemzetközi kapcsolatait a magyar érdekeket követve. Habár a fukuyamai „történelem vége” elmélet megbukott, a keresztény nyugati világ békéje megmaradt, a világháborúba torkolló fegyveres konfliktusok valószínűsége pedig jelentősen csökkent a kiélezett hidegháborús és proxyháborús helyzetekhez képest.

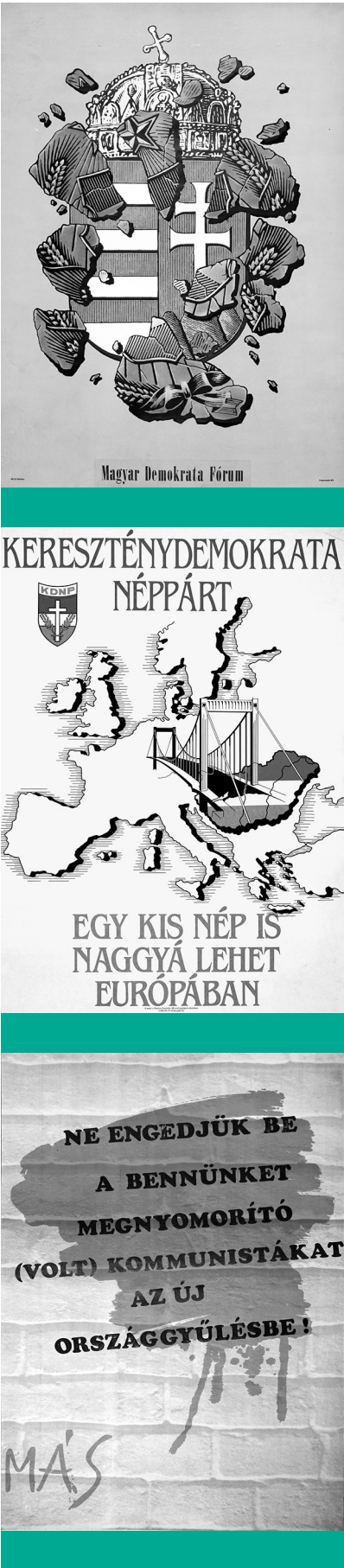
A MAGYAR ÉRDEK ÚJRAFELFEDEZÉSE

A '90-es években nemcsak lehetőségünk nyílt saját érdekeink képviselésére, de újból fel is kellett fedezni, meg kellett határozni azokat. Ám a kommunizmus utáni első szabad kormány helyzete több szempontból is kilátástalan volt. Felső szintű döntéshozatali pozíciókban szinte kizárólag az állampárthoz hűséges szocialisták ültek, évtizedekig. A demokratikus intézmények és kontroll – akár a parlament, akár más, független szerep betöltésére hivatott állami szerv működése – szintén évtizedekig színlelt volt.

Nem volt ez másképp a külpolitikában sem. A diplomáciai testület elitjét Moszkvában képezték. Magyarországon állomásozott a Szovjet Hadsereg, megszállt ország voltunk. Külpolitikai döntéseinket vagy Moszkvában hozták meg, vagy ott hagyták jóvá. A helyzetet jól szemléltető közismert példa, amikor a hidegháború végén az akkor külügyi tárcát irányító Horn Gyula szimbolikusan átvágta a vasfüggönyt Ausztriánál, hogy a keletnémet tömegek átmenjenek Ausztriába, majd találkozhassanak nyugatnémet rokonaikkal. Amit bátor külpolitikának és a magyar kommunista vezetés átalakulásának jelképeként mutattak be, alig volt több egyszerű PR-fogásnál, amihez a magyar kommunista vezetés előzetes engedélyt kért s kapott Moszkvától.

Ezzel szemben az Antall-kormány és személyesen Antall József miniszterelnök vállalta fel az első olyan döntéseket, amelyek már a magyar érdekek jegyében születtek. Antall József javasolta elsőként a Varsói Szerződés, majd a KGST megszüntetését is, illetve helyezte kilátásba Magyarország önkéntes kilépését, ha a többi tagország tovább kívánta volna működtetni ezeket a szervezeteket. Szintén az Antall-kormány jelentette ki, hogy Magyarország célja az euroatlanti integráció. Lefolytatta a tárgyalásokat a szovjet csapatok kivonásáról,

Antall József
vállalta a magyar
érdekek védelmét

Jobboldali fordulat – Az MDF, a KDNP és a Fidesz választási plakátjai 1990-ben (Terror Háza Múzeum)

és kijelentette, hogy „lélekben 15 millió magyar miniszterelnöke”. Egyik lépés sem a Magyar Népköztársaság külpolitikájára épült. Az Antall-kormány magyarérdek-alapú külpolitikája felváltotta a korábbi igazodó szemléletű kommunista külpolitikát. Az Antall-kormány minden hibája ellenére Antall József – történelmi perspektívákat tekintve – átgondolt magyar érdekek alapján stratégiaileg helyes külpolitikai döntéseket hozott egy olyan időszakban, amikor még jelentős bizonytalanság uralkodott a hidegháború utáni világrendről és a Szovjetunió jövőbeni közép-európai befolyásáról. 1991-ben (újra) életre hívta a visegrádi együttműködést, ami országaink euroatlanti integrációja után is megmaradt, és a régiós országok között az egyetlen stabil érdekegyeztető fórummá nőtte ki magát. A kivárá és követő magatartás helyett a magyar kormány saját kezébe vette sorsát, évtizedek után újra annak alakítójává vált.

A „JÓ TANULÓ” KÜLPOLITIKÁJA

Az 1999-es NATO-csatlakozásunknak, majd a 2004-es EU-s csatlakozásunknak a szocialista-liberális kormányok sem álltak ellen. Sőt, kommunista állampárti örökségüket kompenzálандó, afféle „jó tanuló”, igazodó külpolitikát folytattak. Az SZDSZ beemelése az 1994-es kormányba ugyanúgy politikai üzenet volt befelé, mint kifelé, amely az immár Nyugathoz való igazodást volt hivatott demonstrálni.

A „jó tanuló” politikába ugyanúgy nem fért bele a magyar érdekek védelme, ahogyan a kommunista időszakban sem. Lásunk erre néhány példát. 1) A 2004-es népszavazás a kettős állampolgárságról máig meghatározza a baloldal ellenszenves viszonyulását külhoni magyar testvéreinkhez. 2) EU-s tagságunk, ami azzal az ígérettel indult, hogy magyarok is nyithatnak Bécsben cukrászdát, a stratégiai állami vállalatok, közművek, erőművek, a feldolgozóipar jelentős része, a budapesti nemzetközi repülőtér, a MÁV Cargo és a tankönyvkiadók eladásába torkollott, így ezek a vállalatok nagyrészt külföldi kézbe kerültek. 3) Emblematikus pillanat volt az is, amikor 2006-ban Gyurcsány Ferenc miniszterelnökként a magas adókat kifogásoló magyar munkáltatókkal folytatott tárgyalások kapcsán azt mondta, hogy „el lehet menni Magyarországról”. Ez egy mondaton belül utalt a gazdasági kudarca és a felzárkózás reménytelenségére. De ez a szemlélet vonatkoztatható az egész magyar társadalommal kapcsolatos akkori kormányzati hozzáállásra is, amely szerint sem az itt élő emberek boldogulása, sem a demográfiai hanyatlás kérdése nem fontos. (Habár a demográfiai kérdés a magyar érdek központi eleme, a kérdés meghaladja e külpolitikai fókuszú írás kereteit.) 4) Szintén emlékezetes volt, hogy Magyarország elsőként ratifikálta a lisszaboni szerződést, amely jelentős átalakításokat hozott az európai integrációban, és amelynek elfogadása korántsem élvezett egyöntetű támogatást. Erős visszatetszést és vitát váltott ki számos nyugati országban, kezdve az uniós alkotmány terveivel és az azt, majd pedig a lisszaboni szerződést is elutasító népszavazásokkal.

A szocialista-liberális külpolitika már 2006-tól kényszerpályára került az akkori MSZP-SZDSZ-koalíció hibájából. A 2006-os országgyűlési választási kampányban és a balliberális koalíció újraválasztásában nagy szerepe volt a vészes gazdasági adatok kormányzati eltitkolásának. Amiről Gyurcsány Ferenc miniszterelnök „trükkök százaiként” beszélt az őszi beszédben, azok nem csak belpolitikai jelentőséggel bírtak. Magyarország

gazdaságilag és pénzügyileg kiszolgáltatottá vált. Ahogyan az őszödi beszéd leplezte az akkori kormányzat hazugságait idehaza, úgy leplezték le az európai partnerek Gyurcsány Ferenc hazugságait külföldön. Előbb az EU felé benyújtott magyar konvergenciaprogram hamis adatait kérte számon az Európai Bizottság, majd amikor az átdolgozott dokumentum elfogadásáról beszéltek a magyar kormány nevében, az állításokat tárgyalópartnereik rövidesen cáfolták.

A 2008-as gazdasági világválság végleg megmutatta Magyarország gyengeségét és kiszolgáltatottságát. 2008 őszén Magyarország első uniós tagállamként folyamodott EU–IMF-mentőcsomaghoz, a 25 milliárd dolláros hitelt megcsorúsító intézkedésekért cserébe voltak készek biztosítani. A Gyurcsány-kormány – bukása előtti – utolsó nemzetközi dobása az egész közép-európai térségre kiterjedő 300 milliárd eurós mentőcsomag terve volt, amelyhez sem nyugati, sem közép-európai támogatást nem kapott, még a cseh és a lengyel visegrádi partnerek is elhatárolódtak attól, hogy saját országaik gazdasági helyzetét összemossák Magyarországéval. 2009 elejére a követő külpolitika sem eredményt, sem szimpátiát nem hozott; a felelőtlen költségvetés-politika pedig hazánk hitelességét és nemzetközi mozgásterét félgymarmati státuszba süllyesztette.

**a követő külpolitika
sem eredményt,
sem szimpátiát
nem hozott** ””

GYÖKERES FORDULAT

A 2010-es országgyűlési választások gyökeres fordulatot hoztak hazánk számára. Ami akkor történt, több volt, mint kormányváltás: összeomlott a korábbi két- vagy két és félpárti politikai rendszer, húsz év után az SZDSZ eltűnt, az LMP és a Jobbik pedig új pártként jelentek meg a parlamentben. 2010-től gyökeres fordulat következett be a magyar külpolitikában is, majd további átalakulások következtek 2014-től.

Az új magyar kormánynak külpolitikai szempontból kettős kihívással kellett szembenéznie. Magyarország hitelessége a nemzetközi partnerek szemében mélyponton volt. A Gyurcsány–Bajnai-kormányok eljátszottak minden bizalmat. A mentőcsomag, amelyet az EU, az IMF és más nemzetközi szervezetek közösen biztosítottak, korlátozták hazánk bel- és külpolitikai mozgásterét is. A nemzetközi szervezetek és hatalmak részéről Magyarország alkalmazkodása volt az elvárás. 2022-ben rá sem ismerünk erre a helyzetre! A magyar kormány szava az ország méretét meghaladó befolyással bír Európában. Magyarország befektetésre ajánlott kategóriába tartozik mind a három nagy nemzetközi hitelminősítőnél. Hazánk nemzetközi mozgásterére meghaladja azt, ami lakosság-arányosan vagy gazdasági teljesítménye miatt indokolt volna. A brüsszeli és washingtoni elit kritikái és részben fenyegetései ellenére is saját döntéseket tudunk hozni. Mi történt?

A válasz egyszerű: magyarérdek-alapú szemlélet váltotta fel a követő szemléletet. Ez több területen is érvényesült, és eredményt hozott. A Fidesz–KDNP-többség nem másokra várt, hogy megoldják Magyarország problémáit, hanem *saját erőből* próbálta és tudta is megoldani őket, sőt egyes esetekben mások számára is kínált kiutat. Ilyen a bevándorlás és a határok védelme, hiszen a magyar határ védelmével a schengeni határokat is védik a magyar rendőrök, másrészt magyar rendőröket küldött a magyar állam segíteni más határok védelmére stb.

Célszerű időrendben és a három kormányzati ciklust (2010–2022) meghatározó nemzetközi válságok párhuzamain keresztül visszatekinteni a magyar kormány mozgásterére, a magyar érdekek védelmére és a kormányzati politikák eredményeire. A modell mindhárom esetben hasonló volt: egy nemzetközi válságra az EU ideológiai választ adott, és azt próbálta rákényszeríteni a tagállamokra; a magyar kormány ettől részben eltérő utat választott; a magyar út pedig utólag igazolást nyert. Többek között erre utalt Orbán Viktor miniszterelnök 2021. októberi 23-i beszédében, amikor azt mondta, hogy „Magyarországnak nem igaza van, hanem igaza lesz”.

Válságkezelés magyar érdekek mentén

A 2010-es kormányváltást követően az EU–IMF-hitel feltételeinek újratárgyalásától az Európai Bizottság elzárkózott. Ez egyértelmű jelzés volt arra, hogy az új magyar kormány sem számíthat engedményekre vagy lazításra, hiába tartoztak a kormánypártok ugyanahhoz a pártcsaládhoz, mint a Bizottság elnöke, José Manuel Barroso és az uniós gazdasági kérdésekben legnagyobb befolyással bíró, költségvetési fegyelmet követelő német kancellár, Angela Merkel. Ez egyben a második Orbán-kormány és az Európai Bizottság közötti első törés volt, ami a már két éve Európára nehezedő válság miatt gyakorlatilag azonnal bekövetkezett. Az EU és az IMF lakossági megszorításokat és fegyelmezett költségvetéspolitikát követelt. A magyar kormányzat a lakosság helyzetén akart könnyíteni, de ehhez előbb ki kellett szabadulni a hitelcsapdából. A különadók bevezetése, amelyek a bankszektort és a multikat terhelték, a nyugdíjrendszer második pillérének megszüntetése, a devizahitelek számára az adósságcspadából való menekülőutat jelentő intézkedések éles nemzetközi ellenállást váltottak ki. A magyar kormány a lakosság megszorítása helyett a korábbi években jelentős profitra, a sajtóban extraprofitként emlegetett haszonra szert tevő szektorok megszorítását választotta. Ezzel párhuzamosan a parlament az Alaptörvénybe beépített egy adósságkorlátra vonatkozó szabályt is. A költségvetési fegyelem erőltetett kikényszerítése Brüsszelből (és nem elhanyagolható mértékben Berlinből) lassú és elhúzódó talpra álláshoz vezetett, valamint politikai és társadalmi válságokat okozott több országban.

Évekkel később az IMF elismerte, hogy a megszorításokra alapozott válságkezelési stratégiája hibás volt. Az EU is sokkal rugalmasabb költségvetési politikát követett évekkel később, a koronavírus-válsággal kapcsolatos lezárások miatt kialakuló gazdasági nehézségek kezelésekor. Magyarországnak egyrészt igaza lett, másrészt az adósságcspadából kiszabadulva növelte bel- és külpolitikai mozgásterét. Belpolitikailag lehetőség nyílt arra, hogy 2014-től a devizahitelek és megszorítások helyét az egyre bővülő családtámogatások és adókedvezmények váltsák fel. Külpolitikánkban pedig arra, hogy később felvállaljunk olyan nemzetközi konfliktusokat, mint a határvédelem, a kötelező áttelepítési kvóták elutasítása, vagy anyagi forrásokat biztosítsunk diplomáciai képviseltek nyitására és külkereskedelmi és befektetésösztönzési célokhoz.

A 2014 és 2018 közötti ciklust már meghatározta a felgyorsuló gazdasági növekedés, a külképviseletek nyitása, a keleti nyitás politikája, a migrációs válság beköszönte és nem utolsósorban kedvező politikai fordulatok Lengyelországban, majd az Egyesült Államokban. A 2015-ben kezdődő migrációs válságot részben az ideológiailag vezérelt demokráciaexport (az „arab tavasz”, a szíriai polgárháború és az elnyúló afganisztáni konfliktus) okozta, majd fokozta a „nyílt társadalom” ideológiáját követő, az EU-s határvédelmi szabályokat semmibe vevő brüsszeli politika. A Magyarországra délről növekvő számban érkező illegális migráció hatására Brüsszel, ismét német nyomásra, a nyitott határok és a korlátlan befogadás politikáját választotta, és kötelező kvóta alapján álló elosztási terveket szőtt. A magyar kormány a schengeni szabályok betartása és a határvédelem mellett döntött. Magyarországnak lett igaza. Ez az EU-s körökkel újabb törésvonalat jelentett, de Magyarország példátlan nemzetközi figyelmet kapott, európai polgárok millióinak szimpátiáját nyerte el, addig soha nem látott kohéziót hozott létre a visegrádi csoport országai között, felkeltette a Trump-adminisztráció és az amerikai jobboldali körök figyelmét is. De nemcsak a határvédelem, hanem a magyar családpolitika és később az üldözött keresztények megsegítésére létrehozott Hungary Helps program kapcsán is. A jobboldal 2014-es választási győzelme azt is jelentette, hogy 2004-es uniós csatlakozásunk óta először jobboldali magyar kormány jelölhetett uniós biztost, és részt vehetett az uniós intézmények vezetőiről szóló tárgyalásokban.

A 2018–22-es ciklus válsága a koronavírus-járvány kezelése volt. A járvány elleni harchoz a magyar országgyűlés 2020. április elsején elfogadta azt a törvényt, amely megnövelte a kormány mozgásterét a válságkezelés során. Ez újabb törésvonalat okozott a brüsszeli balliberális elittel, és rögtön hazug lejárato

**Magyarországnak
igaza lett**

Közép-európai kilátások –
A Duna-kanyar Visegrádnál, 1929
(Fortepan / Schermann Ákos)

kampány indult a magyar kormány ellen a parlament és így a jogállamiság és a demokrácia állítólagos felfüggesztése miatt. Néhány hónappal később már bebizonyosodott, hogy a magyar kormány hamarabb vont vissza rendkívüli intézkedéseket, mint más nyugat-európai tagállamok, és ellentétben az Európai Parlamenttel, a magyar országgyűlés végig jogszerűen ülésezett. A koronavírus-sal kapcsolatos válságkezelés másik töréspontja a vakcinabeszerezési és gazdaság-újraindítási stratégia volt. A magyar kormány nemcsak a közös EU-s vakcinabeszerezésre hagyatkozott, hanem további vakcinaforrások után nézett, amiket az EU nem vett figyelembe, és ezzel – ismét ideológiai, nem pedig hatékonysági alapon – kizárta a nem nyugati gyártású vakcinák beszerzését. A korábban a keleti kapcsolatokba fektetett magyar energia kézzelfogható eredményeket hozott, a keleti vakcináknak köszönhetően 2021 tavaszán Málta után Magyarország vezette az EU-s lakosságárányos áttöltöttségi rangsort, és így a korlátozó intézkedéseket Magyarországon hetekkel hamarabb fel lehetett oldani, mint más EU-s országokban, ami a 2021-es kiemelkedő GDP-növekedési adatokon is meglátszott. Magyarországnak a gyors válságintézkedésekben igaza lett, a kiemelkedő 2021-es gazdasági növekedés pedig igazolta a vakcinabeszerezési stratégia helyességét.

E ciklusban az EU jövője szempontjából két további fontos kérdésben is látható Magyarország kéznyma. Egyrészt a 2019-es európai választási kampányban a magyar álláspont a bevándorláspolitikai tekintetben az egyik európai politikai pólussá szélesedett. Másrészt a választásokon megroppant két vezető európai pártcsalád, a néppártiak és a szocialisták csúcsjelöltjeinek megválasztását az Európai Bizottság élére a legtöbb forrás szerint Emmanuel Macron francia elnök és Orbán Viktor miniszterelnök párosa akadályozta meg.

Fókuszban Magyarország –
Orbán Viktor tudósítók gyűrijében
a brüsszeli EU-csúcs szünetében,
2020. február 21.
(MTI-fotó)

Szomszédságpolitika

A nemzetközi mozgástér vizsgálatok a válságok mellett fontos számba venni a külhoni magyarok helyzetét és a szomszédokkal ápolat kapcsolatokat is. A 2004-es népszavazás kudarca után a szocialista-liberális parlamenti többség nem biztosított kettős állampolgárságra lehetőséget a határon túli magyaroknak. A 2010-es választásokat követően a Fidesz-KDNP parlamenti többsége birtokában egyik első intézkedéseként teremtette meg ezt a lehetőséget a külhoni magyarság és a diaszpóra tagjai számára. A schengeni térségben szabad mozgást biztosító magyar állampolgárság kézzel fogható előnyt is biztosított, a magyar közösségeket elérő és bővülő támogatási programok pedig megmaradásukat és magyar identitásuk megtartását segítik szülőföldjükön.

A kezdeti kétségek ellenére a határozott érdek- és értékalapú döntés következtében a kormányközi kapcsolatok nem romlottak, hanem javultak két szomszédos országgal is. Aleksandar Vučić szerb elnök 2021 szeptemberében a Budapesti Demográfiai Csúcson arról beszélt, hogy míg a szerbek korábban sporteseményeken általában a magyarok ellenfeleinek drukkoltak, ma ez már fordítva van. Igor Matovič szlovák miniszterelnökként pedig több alkalommal is elődeihez képest példátlanul pozitív gesztusokat tett a magyar-szlovák kapcsolatok javítása érdekében. Ezekkel ellentétes példa sajnos az ukrán-magyar kapcsolatok alakulása. Mivel a kárpátaljai magyarokkal szembeni jogsértések miatt Magyarország évek óta következetesen blokkolja a NATO-Ukrajna tanács üléseinek megtartását, legalább a problémakör széles körben tudatosult szövetségeseinknél.

Új diplomáciai hangsúlyok

Nem csak a politikai szemléletváltás növelte Magyarország nemzetközi mozgásterét az elmúlt években. Szijjártó Péter 2014-es miniszteri kinevezése után

beemelte a külgazdasági vonalat a nemzetközi kapcsolatainkban. Az elődjeitől átvett Külügyminisztériumot átalakította Külgazdasági és Külügyminisztériummá. Miniszteri tevékenységét meghatározza a befektetések ösztönzése, a külföldi vállalatokkal tartott közvetlen kapcsolat és a napi kommunikáció/jelenlét a közösségi médiában, a külföldi kritikákra adott gyors és hatékony válaszok.

Ezek elmozdulást jelentenek a kor követelményeihez igazodó diplomácia irányába, ahol a nemzetközi kapcsolatok alakítása már nem egy szűk politikai elit kiváltsága, hanem ugyanaz a versenyszemlélet, alkalmazkodókészség és gyorsaság jellemző rá, mint amit a digitális eszközök és szolgáltatások terjedése előbb lehetővé tett, majd megkövetelt a gazdasági szektor szereplőitől is. Eredményeit tekintve pedig számszerűsíthető és az átlagember számára is látható, legyen szó munkahelyteremtő befektetésekről, vakcinabeszerzésről vagy energiaárról. Ha figyelembe vesszük, hogy a 2010-es évek elején, majd annak végén is a gazdasági válsághelyzet határozta meg a magyar kormány mozgásterét és figyelmét, felértékelődik a külgazdasági kapcsolatok, a gyorsaság és a nemzetközi mozgáster jelentősége.

2010 óta olyan helyeken nyitott újra a szocialista-liberális kormányok által bezárt képviseleteket Magyarország, mint Chicago, Düsseldorf, Krakkó, Eszék, Bogota, Hong Kong, Kuala Lumpur, Montreal, Sao Paulo, Stuttgart, Sydney, Toronto vagy Ulánbátor. A világ országainak közel felében működik nagykövetség, és több mint 140 városban van magyar képviselet. Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter miniszteri vagy azt meghaladó szintű találkozóinak a száma pedig 2016 óta minden évben megközelítette vagy meg is haladta az év napjainak a számát.

A magyarországi befektetéseket vizsgálva a „keleti nyitás” politikája is beérni látszik. A külgazdasági és külügyminiszter a parlament Külügyi Bizottsága előtti 2021. évi beszámolójában kiemelte, hogy 2019 és 2020 után 2021-ben is újra egy ázsiai országból érkezett a legtöbb befektetés Magyarországra. 2019-ben és 2021-ben ezek dél-koreai, 2020-ban pedig kínai befektetések voltak. 2019 volt az első év, amikor egy keleti országból érkezett a legtöbb beruházás Magyarországra. Dél-Koreából 2,5 milliárd eurónyi beruházás érkezett, a második a sorban Németország lett, Japán pedig a harmadik. 2021-ben összességében több beruházás érkezett keletről, mint nyugatról. Szintén a keleti kapcsolatok tették lehetővé, hogy Magyarország orvosi védőfelszerelésekhez és az EU-s beszerzéseket kiegészítő orosz és kínai vakcinákhoz jusson.

Külön kiemelő a beruházások terén a 2020-as és 2021-es évek jelentősége, amikor rekordösszegű külföldi beruházás érkezett Magyarországra, épp a vilájárvány okozta gazdasági nehézségek éveiben, felgyorsítva a munkahelyteremtést. Szintén ezen évek jellemzője, hogy a ki- és bevándorlási számok tekintetében ezekben az években a hazavándorlás volt jellemző. A baloldali „el lehet innen menni” szemlélet és maga a kivándorlási trend is megfordult, ám ennek ellenére (!) 2021 őszére már többen találtak munkát és dolgoztak Magyarországon, mint a válság előtt, sőt többen, mint a rendszerváltoztatás óta bármikor. Ennek kapcsán érdemes megjegyezni azt is, hogy a rekordszintű foglalkoztatási számot úgy sikerült elérni, hogy Magyarország lakossága 1981 óta folyamatosan csökken.

**a „keleti nyitás”
politikája beérni látszik**

MAGYAR ÉRDEK A JÖVŐBEN

A következő években több kihívás is éri a nemzetközi rendet, ezért Magyarországnak meg kell tartania gyors alkalmazkodóképességét, amely az elmúlt években is versenyelőnyt jelentett számára. E képesség feltételei a stabil parlamenti többség által támogatott kormányzat, a felelős gazdaságpolitika és a biztos nemzeti és kulturális identitás és értékrend.

A kihívások sokrétűek. A nyugati civilizáció nagyhatalmai a belső válság jeleit mutatják, és ez alapvetően változtatja meg a nemzetközi rendet és Magyarország lehetőségeit. Az USA vezető szerepe és transzatlanti elkötelezettsége

láthatóan gyengült. Az afganisztáni kivonulás 2021 nyarán a szövetségesek megkérdezése nélkül történt, és a vietnámi vereséghez hasonló korszakos traumával zárult bel- és külpolitikailag egyaránt. A NATO unilaterális vezetése kétségeket ébreszt az európai szövetségesek körében, az amerikai–kínai verseny miatt pedig egyre inkább a Csendes-óceán felé fordul Washington figyelme. Az Ausztrália, az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok által kötött AUKUS-megegyezés megerősítette ezt az elfordulást, sőt egyes kommentárok egy második, új NATO létrehozását látják ebben az angolszász szövetségben. A megállapodással ráadásul megsértették egyik leg-erősebb európai szövetségesüket, Franciaországot, mivel az AUKUS miatt az ausztrál fél francia tengeralattjárók helyett amerikai gyártmányokat fog beszerezni.

Az Egyesült Államok mellett Európa két vezető hatalma, Németország és Franciaország új kormányai is bizonytalansági tényezőket jelentenek. Franciaországban a két nagy történelmi párt 2017-es összeomlása óta a belpolitikai feszültség állandóvá vált. A hónapokig tartó („sárgamellényes”) tüntetések Macron elnök ellen, az ország gazdasági és pénzügyi gyengesége, a tömeges bevándorlásból adódó társadalmi feszültség megtörték az évekig magától értetődő, francia–német tandemet az EU élén. A francia fél kiesése miatt az elmúlt években egyre több szakértő és politikus beszél *de facto* német vezetésről az EU-ban.

Németországban, a II. világháború óta most először, hárompárti kormányt alakítottak. Angela Merkel 16 év után korszakos kancellárként köszönt le, de mégsem dicsőítően, hiszen pártja, a CDU történelmi vereséget szenvedett, és ellenzékbe került a 2021-es választások után. A szocialista–liberális–zöld koalíció kormányprogramja több progresszív radikális célkitűzést is tartalmaz, legyen szó társadalompolitikai kérdésekről, migrációról, LMBTQ-ügyekről, energiapolitikáról vagy a föderális Európáról szőtt tervekről. Az EU legnagyobb országaként az is változást és kihívást jelent, ha a belső hárompárti egyezkedések miatt befelé fordul Németország, de az is, ha erősen progresszív kormányprogramjának kontinentális megvalósításába kezd.

Az Orbán Viktor által három igazodási pontként megnevezett főváros: Berlin, Moszkva és Ankara közül várhatóan Berlinből fognak a legkevésbé pragmatikusan tekinteni Budapestre. Washingtonban egy Soros-közi külügyminisztertől (Anthony Blinken személyében) szintén kevés reményünk lehet a magyar érdekek tiszteletben tartására vagy annak akár csak megértésére való nyitottságra.

Ahogy az EU élén lévő francia–német tandem megtört, és lényegi politikai változások történtek mindkét országban, úgy alakult át az európai politikai térkép is. Az európai baloldallal megalkuvó jobboldal, melynek pártjai leginkább az Európai Néppártban tömörülnek, láthatóan megbukott. A CDU választási veresége két törést is nyilvánvalóvá tett. Az egyik, hogy az értékekben megalkuvó jobboldali pártok kiszolgáltatott helyzetbe kerültek a liberális sajtóval szemben, mert nem választóik véleménye, hanem a liberális média véleménye szerint alakították politikájukat. Most nagyon nehéz hitelesen visszafordulni, és emiatt kilátástalan ezen pártok jövője; kevesen tudtak tényleges váltópártként megmaradni. A másik törésvonal a kelet–nyugati. Az EU-ban jobboldali vezetésű kormány

már csak Ausztriában és attól keletre van. Spanyolországban, Olaszországban és Franciaországban van esély jobboldali győzelemre, de erre csak a régi jobboldali pártok mellé felnőtt új jobboldali pártokkal együtt van lehetőség.

A nyugati országokban jellemző baloldali dominancia a föderális EU létrehozását, a nyitott határok és nyitott társadalmak politikáját szorgalmazza, valamint az európai keresztény gyökerek és a hagyományos családi értékek felszámolására törekszik. Az Európai Bizottság eközben feladta pártatlan szerepét, és ezen politikai törekvések oldalára állt, sőt nem riad vissza attól sem, hogy pénzügyi büntetéseket alkalmazzon vagy jogosan járó uniós forrásokat tartson vissza azon országoktól, akik nem állnak be a balliberális sorba (jogállamisági mechanizmus).

» a győzelemre
új jobboldali pártokkal
van lehetőség

Magyarországnak azonban nem egyedül kell a fenti kihívásokkal megküzdnie. A visegrádi négyek erős szövetséget alakítottak ki az uniós bevándorlási kvóták és betelepítési tervek ellen. A lengyel–magyar kettős kölcsönösen védi egymást a jogállamiságinak palástolt eljárások, de valójában brüsszeli beavatkozási kísérletek ellen. Ehhez az újonnan alakult cseh jobboldali kormány is felzárkózhat, különösen, ha a cseh kormány is a brüsszeli progresszív elit célpontjává válik. Minden bizonnyal az európai politikai és gazdasági napirend élén marad majd a hosszú távú klímacélok és kibocsátási célok kérdése, valamint az azzal kapcsolatos gazdasági átállási kérdések. E tanulmány szerkesztésekor Magyarországnak és a közép-európai térségnek partnere Franciaország az atomenergia mint tiszta energiaforrás elfogadtatásában. Közös érdekek mentén hasonló szövetségépítésre lesz szükség a következő években a zöldebb gazdaságpolitikai és energiapolitikai vonatkozások terén. Szintén francia–magyar szövetségnek, név szerint Emmanuel Macron elnök és Orbán Viktor miniszterelnök párosának tulajdonítja a nemzetközi sajtó a *Spitzenkandidat*-rendszer jelöltjeinek már említett kizárását.

Új szövetség – Orbán Viktor magyar miniszterelnök találkozik a Liga elnökével, Matteo Salvinivel és Mateusz Morawiecki lengyel kormányfővel Budapesten, 2021. április 1. (MTI-fotó)

MAGYARORSZÁG LEHETŐSÉGEI A 2020-AS ÉVEKBEN

Magyarország jelenlegi nemzetközi mozgástere összehasonlíthatatlan a 2010-es állapotokkal. A belpolitikai stabilitás, a felelős költségvetési politika, a megnyert nemzetközi konfliktusok – politikai pártállás függvényében – híressé vagy hírhedté tették Magyarországot. A 2015-ös migrációs válság során képviselt határozott határvédelmi politikája és a kvótaellenes harcban aratott győzelme óta Magyarország politikai pólusképző erővel bír a nyugati civilizációban.

Magyar távlat – Az Országház
a Margit hídról nézve
(Pixabay)

A gazdasági növekedés és a kormánynak a világ pénzügyi elitje és külföldi befektetők előtti hitelessége teszi lehetővé, hogy Magyarország ellenálljon a német–uniós „kiéheztetésnek”, amely az uniós helyreállítási alapokhoz való hozzáférés mondvacsinált megtagadásában ölt testet. A kiéheztetési stratégia háborúkban is használatos, hogy városokat körbe véve, harc nélkül megadásra kényszerítsék őket – egykor a várost vagy területet kellett feladni, ma a nemzeti önmeghatározáshoz való jogot, mégpedig az uniós intézmények javára, legyen szó arról, hogy kit engedünk be az országhatárainkon vagy a gyermeknevelés kapcsán az óvodáinkba és iskoláinkba.

A magyar érdek a magyar emberek életminőségének és biztonságának növelése, ennek egyetlen útja a nemzeti szuverén politika folytatása. A kapcsolat Magyarország nemzetközi mozgástere és gazdasági ereje között oda-vissza működik. A Külügyminisztérium átalakítása Külgazdasági és Külügyminisztériummá nemcsak névleges, hanem minőségi változás volt. A nemzetközi válságokra adott, saját érdekek mentén meghatározott politikai válaszok sikerei növelték Magyarország nemzetközi mozgásterét, és lefektették a szuverén magyar külpolitika alapjait. Méreténél és civilizációs hovatartozásánál fogva Magyarország fokozottan ki van téve a nyugati világ válságainak, politikai, gazdasági és kulturális értelemben egyaránt. A magyar érdekek védelmére akkor van a legjobb esély, ha Magyarország a nemzetközi folyamatokban intenzíven, bátran, egyenlő félként vesz részt, észlelve a változás jeleit és gyors válaszokat adva azokra. Elődeink intelmét sose felejtjük: „Gyáva népnek nincs hazája”. Magyarország érdekeit nem fogja senki megvédeni helyettünk. ■